

Mirka Soinikoski vihr ym.

Kirjallinen kysymys kärsimyskorvauksista ja rikoksen uhrin omaisten inhimillisestä kohtelusta

Eduskunnan puhemiehelle

Rikoksen kohteeksi joutuminen on tragedia sekä rikoksen uhriksi joutuneelle että hänen läheisilleen. Rikoksesta tapahtuneesta kärsimyksestä on mahdollista hakea korvausta. Lainsäädännössä on kuitenkin inhimillisesti kestävätkö aukko, joka pakottaa rikoksen uhrin tai henkirikoksen uhrin omaiset hakemaan korvauksia suoraan tekijältä. Valtiokonttorilta voi hakea korvauksia vain seksuaalirikoksista, tapon, murhan tai surman yrityksestä ja vapauteen kohdistuvista rikoksista.

Näin ollen nykyinen käytäntö on, että henkisesti raskaan surutyön lisäksi omaiset joutuvat olemaan tekemisissä rikoksen tapahtumisen jälkeenkin tekijän kanssa ja mahdollisesti hakemaan korvauksia useita kertoja. Korvauksen saamisesta ei ole myöskään takuuta, sillä moni rikoksen tekijä on taloudellisesti maksukyvytön.

Vuoden 2005 rikosvahinkolain uudistuksessa muutettiin käytäntöä niin, ettei Valtiokonttori enää maksa kärsimyskorvauksia menehtyneen omaisille. Omaisen voi hakea kuitenkin korvauksia sairaanhoitokuluista tai lääkinällisestä kuntoutuksesta, esimerkiksi psykoterapiasta. Korvauksen arvo voi olla enintään 5 000 euroa. Valtiokonttorilla ei ole kuitenkaan tilastoitua näyttöä siitä, onko omaisen kärsimyskorvauksen maksamisen poistaminen vaikuttanut taloudellisesti maksettavien korvausten määrään.

Marinin hallitusohjelmassa on selkeä kirjaus, jolla rikoksen uhrin ja omaisten asemaa korvausten perimisessä voidaan parantaa: "Turvataan rikoksen uhrin ja henkirikoksen uhrin omaisten parempi tuki ja mahdollisuus saada korvauksia Valtiokonttorilta." Lisäksi Suomen EU-puheenjohtajakaudella aloitettiin uhrien oikeuksia koskevan strategian valmistelu vuosille 2020—2025. Yksi uhristrategian painopisteistä on tarkastella rikoksen uhrille maksettavista korvauksista annettua direktiiviä ja tarvittaessa päivittää tätä koskevaa lainsäädäntöä.

Uhrin ja omaisten kannalta kestävin ja inhimillisin ratkaisu olisi, jos korvaukset haettaisiin suoraan Valtiokonttorilta, joka velvoittaisi rikoksen tekijää maksamaan korvaukset lopulta valtiolle. Näin luovuttaisiin tilanteesta, jossa omaiset ja rikoksen tekijä joutuvat olemaan tekemisissä vielä jopa vuosia rikoksen tekohetkestä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kirjallinen kysymys KK 652/2020 vp

Milloin hallitus ryhtyy valmistelemaan lakiuudistusta, jolla turvataan uhrin ja omaisten mahdollisuudet saada korvauksia Valtiokonttorilta sekä

millä aikataululla uudistus on määrä toteuttaa?

Helsingissä 14.9.2020

Mirka Soinikoski vihr
Outi Alanko-Kahiluoto vihr
Sofia Virta vihr